Plan finansowy nowoczesnego gospodarstwa rolnego. Część I

Dane wejściowe

Dane wejściowe pochodzą z prognoz oraz opisywanego gospodarstwa.

Plan finansowy przedsięwzięcia przygotowano w trzech wariantach: prawdopodobnym, optymistycznym i pesymistycznym. Przedstawiono i dokonano analiz na okres od 2000-2002r. Plan zawiera następujące elementy:

- analizę dochodu bezpośredniego;
- rachunek zysków i strat;
- bilans;
- przepływ środków pieniężnych;
- próg rentowności;
- wskaźniki analityczne;
- ocenę efektywności przedsięwzięcia.

Przy wykonaniu planu finansowego przyjęto założenie wyrażania wszelkich wielkości w cenach stałych 2000r., ponieważ w opisanym przypadku inflacja oddziałuje jednakowo zarówno na koszty jak i przychody.

Analiza dochodu bezpośredniego.

Kalkulacja dochodu bezpośredniego służy przeprowadzeniu rachunku podstawowych kosztów produkcji. Uwzględnia koszty zmienne procesu produkcji, które praktycznie musi ponieść każdy, kto podjął się konkretnego kierunku produkcji i zamierza uzyskać plon (produkcję) przynajmniej na poziomie średnim. Zawiera obok podstawowych elementów kosztów (nasiona, nawozy, środki ochrony roślin, koszty usług i sznurka – w

przypadku produkcji roślinnej oraz pasze, zakup zwierząt, usługi weterynaryjne – w przypadku produkcji zwierzęcej, także tzw. zmienne koszty maszynowe, tj. koszty bieżących napraw oraz paliwa i energii elektrycznej zużytej na wyprodukowanie konkretnego produktu. Ponadto w kalkulacjach uwzględnia się oprocentowanie kapitału, które nie jest faktycznym wydatkiem, ale odzwierciedla utracone korzyści rolnika wynikające z faktu długotrwałego zamrożenia środków finansowych do momentu sprzedaży gotowego produktu – np. dojrzałego ziarna zboża. Analizując taką kalkulację należy pamiętać, iż stanowi ona tylko uśredniony przykład w jaki sposób można dokonać obliczeń. W związku z tym, że poszczególne parametry kalkulacji ulegają zmianie w zależności od gospodarstwa, dla którego się je sporządza, precyzyjnych obliczeń w odniesieniu do konkretnych warunków można dokonać na bazie danych pochodzących z analizowanego gospodarstwa.

Kategoria dochodu bezpośredniego jest wielkością wykorzystywaną już od wielu lat zarówno w ekonomice krajowej (chociaż tu bywa różnie wyliczana) jak i w ekonomice państw Unii Europejskiej, gdzie obowiązuje standard jej wyliczania. Dochód bezpośredni jest wyliczany jako różnica pomiędzy wyrażoną w pieniądzu wartością produkcji a wyrażonymi w pieniądzu nakładami poniesionymi na zależne od skali i poziomu produkcji elementy zmienne procesu produkcji. Wyliczony w ten sposób dochód bezpośredni stanowi doskonały punkt odniesienia podczas przeprowadzania porównań różnych kierunków produkcji i podejmowania decyzji dotyczących wyboru kierunku produkcji w gospodarstwie. Wartość ta służy pokryciu kosztów stałych, po odjęciu których staje się dochodem rolniczym (stanowi wynagrodzenie za pracę rolnika, źródło utrzymania jego rodziny oraz inwestycji w gospodarstwie).

Tabela 13. Analiza dochodu bezpośredniego

Wyszczególnienie	**Działalność: rzepak ozimy**

	Jednostka miary	Ilość jednostek	Cena	Wartość
Produkt główny 1ha	q	300	10	3000
Razem wartości produkcji	zł	–	–	3000
Koszt produkcji	zł	–	–	3454,88
Dochód bezpośredni z 1 ha	zł	–	–	-454,88
Wyszczególnienie	**Działalność: tuczniki 110-120 kg**			
	Jednostka miary	Ilość jednostek	Cena	Wartość
Produkt główny 1 szt.	kg	120	4,2	504
Razem wartości produkcji	zł	–	–	504
Koszt produkcji 1 szt.	zł	–	–	193,58
Dochód bezpośredni z 1 szt.	zł	–	–	340,42
Wyszczególnienie	**Działalność: Krowy mleczne**			
Produkt główny 1 szt. (mleko)	l	6500	0,62	4030
Produkt uboczny 1 szt. (cielęta)	kg	80	1,2	96
Razem wartości produkcji	zł	–	–	4126
Koszt produkcji 1 szt.	zł	–	–	459,52
Dochód bezpośredni z 1 szt.	zł	–	–	3686,48
Wyszczególnienie	Działalność: Bydło opasowe			

Produkt główny 1 szt.	kg	450	2,9	1305
Razem wartości produkcji	zł	–	–	1305
Koszt produkcji 1 szt.	zł	–	–	244,33
Dochód bezpośredni z 1 szt.	zł	–	–	1060,67
Wyszczególnienie	**Działalność: Jałówki**			
Produkt główny 1 szt.	kg	350	2	700
Razem wartości produkcji	zł	–	–	700
Koszt produkcji 1 szt.	zł	–	–	307,28
Dochód bezpośredni z 1 szt.	zł	–	–	392,72

Źródło: Dane z biznes planu.

Prawie wszystkie działalności produkcyjne są dochodowe – z wyjątkiem rzepaku, którego dochód bezpośredni wykazuje tendencję ujemną. Prawdopodobnie jest to spowodowane spadkiem cen w badanym okresie.

W warunkach prawidłowo funkcjonującej gospodarki rynkowej kalkulacje stają się niezbędnym elementem planowania w gospodarstwie, bez którego trudno mówić o racjonalnym prowadzeniu działalności produkcyjnej. Dzięki kalkulacjom możliwe jest zorientowanie się w aktualnym układzie: cen, kosztów i dochodów bezpośrednich oraz bieżące śledzenie zachodzących zmian w zakresie opłacalności produkcji dla poszczególnych kierunków działalności produkcyjnej w gospodarstwie rolniczym.

Oczywiście do zastanowienia pozostaje fakt czy wysokość

dochodu bezpośredniego uzyskiwanego z analizowanego kierunku jest wielkością pozwalającą na wypracowanie odpowiedniego poziomu dochodu dla gospodarstwa. Dlatego też szczególny nacisk należy pokładać na obniżanie kosztów produkcji, eliminowanie błędów organizacyjno – technologicznych oraz wysoką jakość produktu gwarantującą zbyt po wyższych cenach.

Przedstawiony plan finansowy gospodarstwa stanowi kompleksową ocenę opłacalności prowadzonej działalności oraz planowanego rozwoju w latach 2000–2002. Został on przygotowany w trzech wariantach: prawdopodobnym, optymistycznym oraz pesymistycznym, co pozwala na uwzględnienie różnych scenariuszy kształtowania się sytuacji rynkowej. Takie podejście zwiększa wiarygodność planu oraz umożliwia lepsze przygotowanie się na zmiany w otoczeniu gospodarczym.

Plan finansowy opiera się na szeregu kluczowych elementów analitycznych, takich jak analiza dochodu bezpośredniego, rachunek zysków i strat, bilans, przepływy pieniężne, próg rentowności oraz wskaźniki finansowe. Uwzględniono również ocenę efektywności przedsięwzięcia, co pozwala na całościowe spojrzenie na funkcjonowanie gospodarstwa. Istotnym założeniem jest wyrażanie wszystkich wartości w cenach stałych z roku 2000, co eliminuje wpływ inflacji i pozwala na bardziej przejrzystą analizę rzeczywistej opłacalności działalności.

Kluczowym elementem planu jest analiza dochodu bezpośredniego, która pozwala ocenić rentowność poszczególnych kierunków produkcji. Dochód bezpośredni obliczany jest jako różnica między wartością produkcji a kosztami zmiennymi, które są bezpośrednio związane z jej wytworzeniem. Do kosztów tych zalicza się m.in. nasiona, nawozy, środki ochrony roślin, pasze, zakup zwierząt, usługi weterynaryjne oraz koszty eksploatacji maszyn. Uwzględnia się także koszt alternatywny kapitału, który odzwierciedla utracone korzyści wynikające z zamrożenia środków finansowych w procesie produkcji.

Analiza dochodu bezpośredniego pokazuje wyraźne zróżnicowanie

opłacalności poszczególnych działalności. Najbardziej niekorzystna sytuacja dotyczy uprawy rzepaku ozimego, gdzie dochód bezpośredni jest ujemny i wynosi około -454,88 zł na hektar. Oznacza to, że koszty produkcji przewyższają wartość uzyskanej produkcji, co może wynikać ze spadku cen rynkowych lub wysokich nakładów na uprawę tej wymagającej rośliny. Taka sytuacja wskazuje na konieczność dokładnej analizy tego kierunku produkcji i ewentualnego ograniczenia jego skali lub poszukiwania sposobów obniżenia kosztów.

Znacznie lepsze wyniki osiąga produkcja zwierzęca, która stanowi główne źródło dochodów gospodarstwa. W przypadku tuczników dochód bezpośredni wynosi ponad 340 zł na sztukę, co świadczy o wysokiej opłacalności tej działalności. Jeszcze lepsze rezultaty osiąga produkcja mleka – dochód bezpośredni z jednej krowy przekracza 3600 zł, co czyni ten kierunek szczególnie atrakcyjnym ekonomicznie. Wysoka wydajność mleczna oraz dodatkowe przychody z produkcji cieląt znacząco zwiększają rentowność tej działalności.

Również produkcja bydła opasowego oraz jałówek przynosi dodatnie wyniki finansowe. Dochód bezpośredni w przypadku bydła opasowego przekracza 1000 zł na sztukę, co świadczy o dużej efektywności tego kierunku. Produkcja jałówek, choć mniej dochodowa, również generuje zysk, co pozwala na jej utrzymanie jako uzupełniającego źródła dochodów. Zestawienie tych danych jednoznacznie wskazuje, że to właśnie produkcja zwierzęca stanowi fundament finansowy gospodarstwa.

Analiza dochodu bezpośredniego ma istotne znaczenie dla podejmowania decyzji zarządczych. Pozwala na porównanie opłacalności różnych kierunków produkcji oraz wybór tych, które przynoszą najwyższe korzyści ekonomiczne. Dzięki temu możliwe jest optymalne wykorzystanie zasobów gospodarstwa oraz zwiększenie jego efektywności. W warunkach gospodarki rynkowej tego typu kalkulacje są niezbędne do racjonalnego planowania i zarządzania produkcją.

Warto podkreślić, że dochód bezpośredni nie stanowi ostatecznego wyniku finansowego gospodarstwa. Jest on przeznaczony na pokrycie kosztów stałych, takich jak amortyzacja, podatki czy koszty utrzymania infrastruktury. Dopiero po ich uwzględnieniu można określić rzeczywisty dochód rolniczy, który stanowi wynagrodzenie za pracę właściciela oraz źródło środków na dalsze inwestycje.

Przedstawione dane wskazują również na konieczność stałego monitorowania kosztów i przychodów. Zmiany cen rynkowych, kosztów produkcji czy warunków pogodowych mogą znacząco wpływać na opłacalność poszczególnych działalności. Dlatego też ważne jest bieżące śledzenie tych zmian oraz elastyczne dostosowywanie struktury produkcji.

Plan finansowy gospodarstwa wskazuje na jego dobrą kondycję ekonomiczną, szczególnie w zakresie produkcji zwierzęcej. Jednocześnie ujawnia obszary wymagające poprawy, takie jak uprawa rzepaku, która obecnie nie przynosi zysków. Kluczowe znaczenie dla dalszego rozwoju gospodarstwa będzie miało utrzymanie wysokiej efektywności produkcji zwierzęcej, optymalizacja kosztów oraz podejmowanie decyzji opartych na rzetelnych analizach ekonomicznych. Dzięki temu możliwe będzie nie tylko utrzymanie stabilności finansowej, ale również dalszy rozwój i zwiększenie konkurencyjności gospodarstwa na rynku.

Dla osób szukających pomocy w pisaniu prac z różnych dziedzin polecamy serwis pisanie prac z prawa, administracji, zarządzania, marketingu, pedagogiki i wielu innych dziedzin.